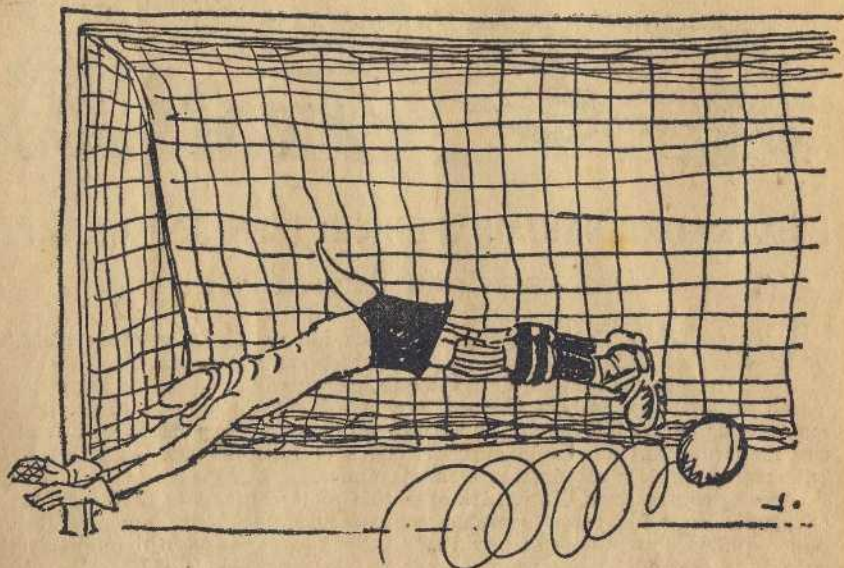

—A veure, doncs, com justifica vostè que el seu canó no disparés.
—Molt fàcilment; perquè el meu pare, quan era pilot, va dir-me un dia:
«Si t'atrapo alguna vegada jugant a bales et donaré una pallissa».

EL PORTER CASTELLA

—Hombre, bueno es que me entren tantos... pero no tantos!

PATUFET-FILMS

Pel·lícula de la setmana

Pel·liculejo a les fosques
perquè no em piquin les mosques.
N'he comptat quatre milions
al davant dels finestrons;
grosses, grasses i lluentes,
enganxoses i pudentes.
Contra les seves fiblades
no em valen les clatellades,
ni els paperots envescats
ni els llemins emmetzinats,
car per cada una que hi cau,
me'n ve al damunt un allau
d'aquell munt d'escombreries

que fa més de quinze dies
que al davall del meu balcó
m'embauma l'habitació,
més que per elles—jo et flic!—
ve a ésser com un «Majestic».
En tinc damunt el paper,
a la tapa del tinter,
a la carpeta, i—no és broma—
fins al mànec de la ploma.
I com en tals condicions
ningú escriu ni dos segons,
aquí faig punt. No fos cas
que em pugés la mosca al nas.

El padrí de l'Austràlia

L'Austràlia, illa la més gran del món, la qual ha merescut ésser anomenada per alguns geògrafs el sisè continent per raó d'aquesta gran extensió seva, s'està preparant amb tal de glorificar el nom del navegant anglès Mathews Flinders, un dels primers que va explorar les seves costes i qui va posar-li el nom que porta actualment.

Pròpiament les festes en homenatge de Flinders haurien estat més oportunes ara fa nou anys, en 1914, amb escaiença del centenari de la mort de l'il·lustre explorador, però esclatada aleshores la guerra europea, en la qual Anglaterra va jugar part tan principal, els australians devien ajornar la commemoració per a temps millors.

Matthews Flinders va néixer l'any 1760 a Drumington. Era oficial de la Marina reial quan en 1795, navegant pels volts de la terra de Van Diensen—nom el qual va ésser canviat més endavant pel de Tasmània—va descobrir la naturalesa insular de l'Austràlia i l'estret que la separava del país abans esmentat, el qual porta el nom de Bars, que era el del metge de la Marina anglesa Jordi A. Bars, qui l'acompanyava en aquella expedició.

Exploraren ambdós gran part del litoral d'aquella immensíssima illa, la superfície de la qual és gairebé tan gran com la d'Europa, però no pogueren penetrar a l'interior, car els caníbals que l'habitaven no esperaven sinó l'ocasió del desembarc d'aquells estrangers, quals moviments havien observat, amb tal de saber quin gust tenien llurs palpissos.

Les exploracions de Flinders duraren fins l'any 1803, en què va emprendre el viatge de retorn a Europa. Es trobava d'escala a la Illa de França quan va esclatar la guerra entre Napoleó I i l'Anglaterra, ço que va fer que el vaixell de Flinders fos apressat, i l'oficial explorador fet presoner, restant en captiveri dels francesos fins l'any 1810.

En 1814 el navegant va escriure la relació de llurs viatges, que va publicar. En aquesta obra és on es dona per primera vegada a l'Austràlia el nom que encara porta i que va ésser acceptat més tard per tots els geògrafs. Flinders, però, va ignorar que hagués estat el padrí de la illa, car pocs mesos després d'editat el seu llibre va passar a millor vida.

En justa correspondència, els colonitzadors de l'Austràlia varen imposar el seu nom a un riu de Queensland, a una serra de l'Austràlia meridional i a una de les illes del dit estret de Bars.

En el successiu, de més a més, perpetuarà la memòria del padrí de l'Austràlia una gran estàtua d'ell que s'alçarà a Sidney, capital de l'Estat de Nova Gales del Sur.

L'EXTRAORDINARIA EXPEDICIÓ D'EN JEP GANAPIA

Una catàstrofe darrera l'altra

A conseqüència d'una vaga general dels obrers de les centrals d'electricitat, el vaixell elèctric quedà completament paratitzat.

Alguns del servei d'abordo com, per exemple, el cop de puny de l'aparell de boxa, va ésser fàcil substituir-lo pel cop de puny natural: però el motor que donava moviment al vaixell, ah, aquest no podé substituir-se de cap manera, com tampoc la cuina elèctrica el funcionament de la qual era interessantíssim per als nostres estimats amics.

Aquest contratemps els va deixar a tots molt contrariats. Per medi de la telegrafia sense fils varen demanar comunicació amb Nova York per tal de saber quines impressions hi havia respecte de la vaga, però hi havia averies a la línia i no poderen comunicar per la telegrafia sense fils.

Allavors varen enviar una postal il·lustrada amb segell d'urgència, i al cap de quinze dies ja hi havia resposta, solament que no la varen rebre perquè ningú no sabia on eren.

A l'últim, per un diari endarrerit que en Xanguet va trobar al W. C., varen assabentar-se que la vaga estava a punt de solucionar-se, perquè no es tractava més que d'una simple qüestió de detall. Els obrers demanaven la meitat d'hores de treball i el doble de jornal, i les companyies estaven molt ben dispostes a concedir-ho, però al revés: és a dir, la meitat del jornal i el doble d'hores; de manera que tot feia preveure que la solució de la vaga estava a punt d'arrencar a córrer.

En vista de tot això, el savi doctor Tompson va cridar tota la tripulació per veure què calia fer. Acudiren els nostres amics amb rigorosa puntualitat, i allí deliberaren llargament. Els demés tripulants no varen poder assistir perquè no n'hi havia.

No cansaré els meus massa pacients lectors donant-els-hi a llegir els extractes taquigràfics dels discursos, perquè potser molts no entendrien la taquigrafia.

Això de prendre notes taquigràfiques va ésser cosa del doctor Tompson, qui, abans de començar la sessió preguntà si algú sabia taquigrafia.

En Xanguet va respondre molt seriosament:

—Sarvidor.

Tothom es quedà parat de que un ex cirabotes sapigués tan complicada ciència, però en realitat era així.

El saber-ne li venia d'això: Un dia, en un mitin de cirabotes celebrat a London-Hall, Shabatot's Street, en Xanguet, que s'havia posat vora la taula de la premsa, va veure un periodista que, en lloc d'escriure com les persones, es posava a fer gargots i més gargots, comes, punts, pals, ganxos i tota

mena de frioleres d'aquestes. El xicot no es podia aguantar el riure i això cridà l'atenció del taquígraf qui li preguntà:

—De què rius, tu, ara?

—Ric dels gargots que feu, tot fent veure que escribiu.

—Això no són gargots; això és taquigrafia!—declarà el periodista.

—Ah, sí? Així callo—féu en Xanguet.—I per què serveix aquesta taquigrafia?

—Per copiar discursos al peu de la lletra—respongué el taquígraf.

—Ja ho sabrà per un altre cop—acabà en Xanguet.

Per això, ara que es presentava ocasió, en Xanguet no volgué negar el seu concurs i es posà a la taula de la premisa del vaixell elèctric, amb una estil·logràfica als dits i un paper damunt de la taula.

Començà el doctor Tompson explicant la conferència que acabava de tenir pel telègraf sense fils, i en Xanguet, sense perdre ni una sola paraula,

es posà a fer punts, comes, pals, ganxos i tota mena de gargots i signes, tal com va veure que feia el taquígraf aquell dia a Londres.

El senyor Pepet estava admirat veient la llestesa amb la qual en Xanguet prenia aquell eloqüent discurs, i el mateix Ganàpia va badallar molt poques vegades i només s'adormí des del començar fins els aplaudiments, refiat que després el podria llegir integralment.

En efecte; quan el savi doctor hagué acabat el seu discurs, demanà a en Xanguet que el llegís.

—Prou, prou—respongué en Xanguet.

I se'l posà a llegir de dalt a baix amb tanta rapidesa que quan tots estaven esperant encara que comencés, ell ja va dir:

—Ja està.

—Home—li replicà el doctor Tompson.—Volia dir que el llegissis en veu alta.

—En veu alta? No pot ésser—respongué en Xanguet, molt decidit.

—Que no pot ésser? I això per què?

—Perquè és taquigrafia.

—Això ja ho sabia; però no sé per què no pot llegir-se en veu alta—in-sistí el senyor Tompson.

—Perquè és impossible. La taquigrafia té això: molt escriure, però res de llegir.

—Voldria saber el motiu...

—Home, no sigui pesat. Que no veu que no hi ha cap lletra? Doncs, com voi llegir una cosa sense lletres?—féu en Xanguet, rublert de lògica esclafant.

El doctor Tompson es quedà sense saber què dir. La raó d'en Xanguet era incontrovertible i ell no la controvertíblia de cap manera. Que la controvertíblirés qui volgués, que el que és ell es guardaria bé prou de controvertíblir-la.

De totes maneres, un savi com ell, tenir de quedar mut davant d'un ci-rabotes, era un xic massa fort tanmateix.

Per això, després d'una estona de rumiar per on se'n sortiria, digué a en Xanguet:

—De manera que el meu discurs és aquí?

—Tot.

—Però no es pot llegir?

—Gens.

—Doncs, què n'has tret d'anar-te copiant taquigràficament?

En Xanguet, un xic tip, respongué:

—N'he tret, que ara el seu discurs és aquí. Es així mateix com ho feia el periodista que me'n va ensenyar; amb això, si vostè sap un sistema Berlitz que vagi millor, per què no se'l taquigrafava vostè mateix!

Indignat el senyor Tompson per tanta insolència, va tocar el timbre amb la intenció de fer-lo agafar, però com que no hi havia corrent, ni ningú, no va comparèixer cap mariner.

A conseqüència de tot això, es girà una terrible tempesta. Els trons i els llamps no cessaven ni un moment. Les onades bramulaven sinistrament, i el vaixell, sense govern, sense llum i sense cuina, va començar a fer capbus-sos fins que, a l'últim, després de trenta sis hores de temporal desfet, va succeir una cosa molt xocant, i és que el vaixell anà a xocar contra la costa brava d'una terra de l'interior de l'Àfrica o de la Índia, cosa que no poderen comprovar perquè amb els cops de cap que varen donar contra les roques, no tenien cap per res, ni tan sols per consultar la Geografia o el diccionari enciclopèdic.

Potser en el pròxim capítol, quan haurem comptat els morts i els ferits, tindrem un moment d'etern repòs per consultar la brúixola, encara que si volen que els sigui franc, jo mai no he cregut ni en follets ni en brúixoles.

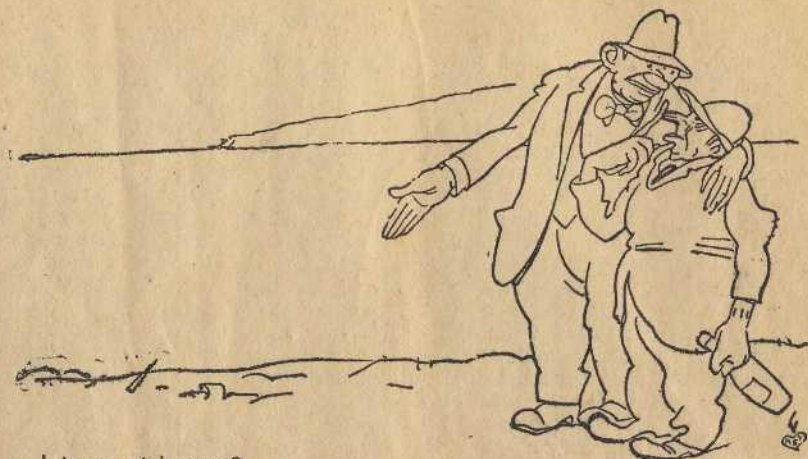
JIM-FIT

ELS ESPECTACLES DEL ROMEA

Terminada la temporada de 1922-1923 dels espectacles per a infants que amb tant d'èxit venen donant-se al teatre Català Romea, ha estat tramesa a l'empresa del teatre per a inauguració de la pròxima temporada d'espectacles (octubre)

L' INFANT QUE NO SAP SON NOM

comèdia en tres actes, original d'En Josep M.ª Folch i Torres.

—I tu no et banyes?

—No; estic segur que m'ofegaria, doncs amb l'aigua no ens avenim gaire. Veus, si el mar fos de vi em sembla que ens entendríem.

Les bruixes de Forat-micó

En Tet és tremendo a més no poguer. Quan ell es posa una cosa al cap no hi ha més, té de sortir amb la seva.

Dies enrera, vàreig trobar-lo pel camí de Forat-micó, i amb el seu fet ja vàreig conèixer que en portava una de cap. El seu caminar decidit; el seu front arrugat, com si fos una padrineta; els seus ulls mirant per tot i no mirant enlloc (cosa que ja hi està acostumat el nostre Tet, a mirar molt i veure-hi poc); la seva boca murmurant... no sé el què, però sí que puc assegurar que no era res de mal, perquè el nostre Tet, ai, Senyor! no és capaç de pensar mal ni del mosquit que no l'ha deixat dormir en tota la nit, i menys encara de dir-ne; és un «tros de pa» en tota la extensió de la paraula. Però, això sí, té un defecte; és una pila curiós, i la curiositat era el que li feia fer aquella excursió per aquells caminots de mala mort, i fins

exposar-se la vida en aquelles cingleres, que, Déu-nos-en-guard d'ensopegar i estimbar-se.

Se li havia casat la Tresona, i això sí que no s'ho podia acabar. No és que ell s'hagués fet moltes il·lusions per la Tresona, no; però és allò... amb el temps se'n veuen tantes de coses!... i en Tet, amb el temps hi té sempre molta confiança. I, sense això, la maleda curiositat!; ell, fos com fos, tenia de sapiguer el per què.

Havia sentit a contar, quan aprendia de pastor, en una casa de pagès de la plana de Vich, que allà a Forat-micó, hi havia una bruixa que tot ho sabia. Aprofitant, doncs, uns quants dies en què no tenia de guardar, perquè s'havien venut les vaques, i la burra era a fira, ja el tenim dret el nas cap a Rabassola i... amunt, fins a endinsar-se en aquelles afraus. Aquí un esbarzer li estripa les calces, allí una relliscada el fa caure

de... d'això...; logrant, a l'últim, suat, espellingat i mig fet malbe, arribar en aquella rocassa, que segons tradicions, els follets de Bellmunt varen estimbar d'aquelles serralades, fent-la caure damunt del forat anomenat Forat-micó, en el moment precis en què a dins hi havien reunides totes les bruixes d'aquelles valls, preparant ses malifetes.

Allí s'asseu; es treu la gorra i s'eixuga la suor; bufa dos cops i fa tres ganyotes; mira si ningú el mira i escolta si ningú l'escolta; quan està convençut de què està sol, es treu el mocador, es moca i el torna a la butxaca; mira per última vegada, fa l'últim bufec seguit d'un sospir, i diu:

—Escolteu, bona dona... m... m... no sé com vos diu; vós que tot ho sabeu, voldríeu dir-me el per què s'ha casat la meua Tresona?

(Si va dir «meva», era perquè estava molt esverat i no per res més.)

En Tet se posa la mà a l'orella en forma d'ambut i escolta. La bona dona, o bruixa, atenta com el qui més, li contesta:

—Mira, Tet—fins li sabia el nom,—no et preocupis per la Tresona, ja que si es va casar, va ésser perquè li donà la gana.

En Tet, mira el cel, mira la terra, mira amunt, mira avall, bufa un altre cop, estira la punta del nas cap avall, estira la punta de la barba cap amunt, se li fan tres arrugues al front, es torna vermell, fa la mitja rialla, de reüll mira allà on li sembla ha sortit la veu, i exclama:

—Mireu, i jo no hi havia atinat!

Satisfet, tornava cap a sa casa, però encara no havia donat duescentes passes, quan mig va espantar-lo un bordegàs de prop de Coll-s-i-plana, que sortint d'una esbardissa on estava amagat, li cridava:

—Burro!!

ROC SERRAT

—En aquest carrer de Balmes no si deu pogueu dormir amb el soroll del tren.

—Ca, no ho cregui! Es nota els primers dies, però, al cap d'un parell de setmanes un ja no se n'adona.

—Doncs tornaré a llogar el pis dintre d'un parell de setmanes.

L'auca de Montserrat

Segurament que, en llegir el títol que encapsala aquesta nota, tots hauréu dit: «Realment feia falta una auca de Montserrat! Quina bona idea!» Aquesta idea tan bona va tenir-la el nostre Cornet. Com que és home, però, de múltiples activitats, darrera del seu taller de gravat, de la seva càtedra de l'Escola d'Enginyers, dels seus magnetos «Mea» i dels dibuixos i direcció artística d'EN PATUFET i «Violet», no li quedava temps material d'ocupar-se'n i va encarregar-la a en Junceda que l'ha dibuixada posant-hi els seus cinc sentits i tot l'entusiasme de què és capaç. I aquí la teniu, és a dir, aquí, no; allí, perquè heu de saber que

hem resolt que no es vengui sinó al mateix Montserrat, en aquell quiosc que hi ha al costat de la font del Portal.

I us hem de dir en confiança que, tot just posada a la venda, ha començat a iniciar-se una cosa molt agradable per nosaltres i és: Que tot-hom vol tornar de Montserrat portant, a més dels objectes piadosos de consuetut amb què solia obsequiar als parents i amics que no havien pogut moure's de casa, una colla d'augues per a fer contenta la gent menuda... i també la gran.

En fi, aquí en tenim una mostra. Comença així:

AUCA DE MONTSERRAT

Aquí, lector il·lustrat, — veuràs la excursió rodona que feren a Monserrat — uns senyors de Barcelona

*Si vols ésser ben casat
duu la dona a Montserrat*

1.—Quan en Pau va dur la Emília ja eren quatre de família.

2.—Sortiren de Barcelona en un vagó de segona.

3.—A Montretol hi ha cacera d'un bon lloc al cremallera.

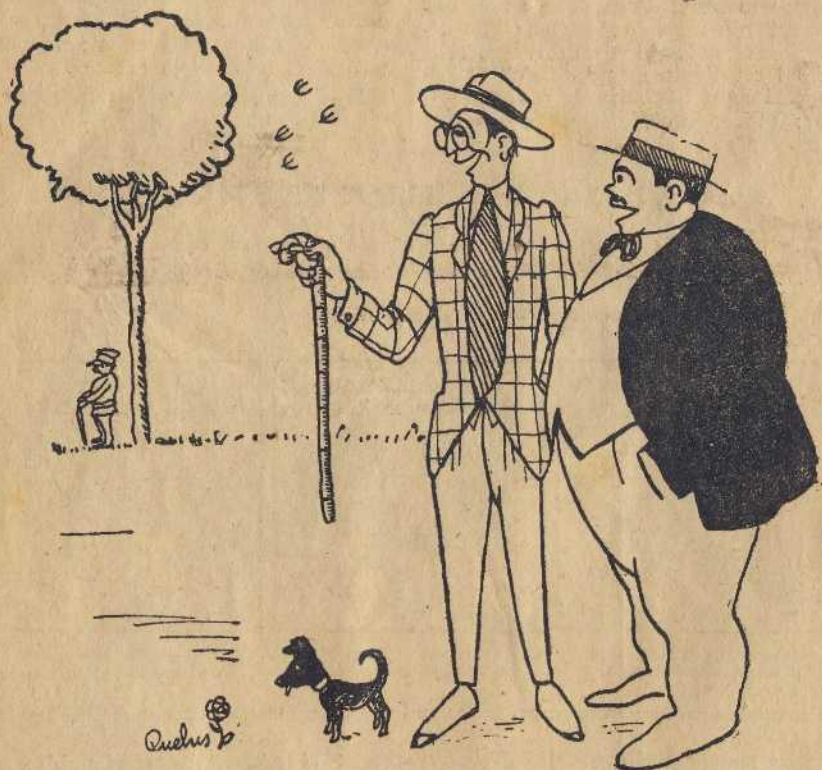
El suplement d'EN PATUFET, corresponent al present número, publica el 10 fullató de la interessant novel·la d'En Josep M.ª Folch i Torres. L'INFANT DE LA DILIGENCIA. Amb aquest suplement es regala el conte complet «El mosso novell», per Lluís Tasis i Parnau

Subscripció oberta

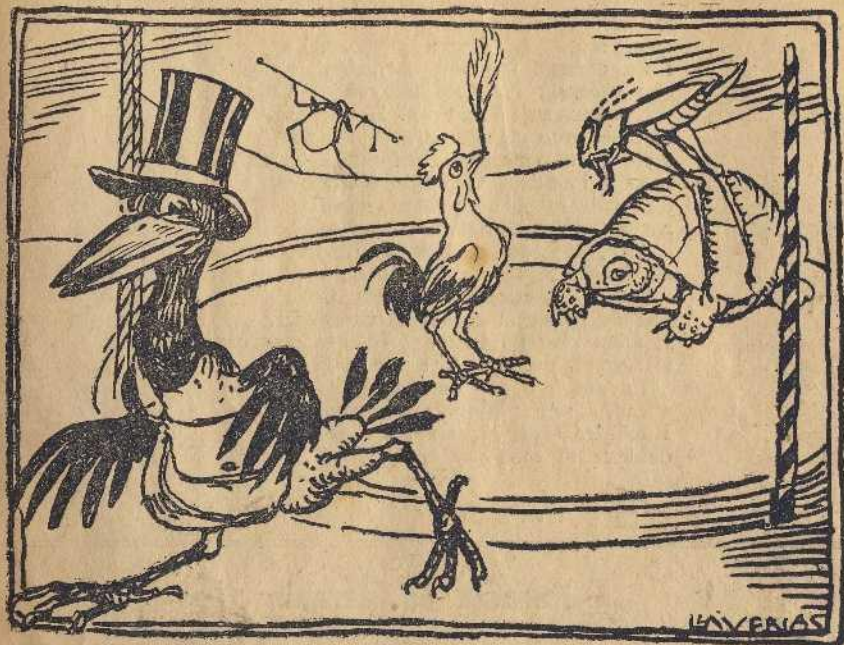
per a la construcció del Pavelló dels Pomells de Joventut a l'hospital de Sant Pau i de la Santa Creu.

Suma anterior: 841'41 pessetes.

A la memòria d'en Pompeu Bertran, 2.—Ricart Bertran i Serra, 2.—Josep M. Roca-Davis Plats, Suïsa, 5 francs suïsos.—Josefina Saborit Ramon, 3 pessetes.—Anna Maria, 2.—Margarida i Consol Perpinyà, 2.—Isabel i Jaume Roca, 25.—Rosaret de la Verge Bruna, 25.—Montserrat Bosch, 2.—Germanans Mauri Serracant, Caldes de Montbuy, 5.—Maria Bertran, 2.—V. G., 5.—Recaptat pel P. de J. «Com a germans» en la darrera reunió mensual, 5'45.—Manuel Raventós Domènech, 50.—Montserrat Fatjó de Raventós, 50.—Magí Raventós Fatjó, 50.—Lluís Raventós Fatjó, 50.—Jesús Raventós Fatjó, 50.—Montserrat Raventós Fatjó, 50.—Teresa Raventós Fatjó, 50.—Maria Raventós Fatjó, 50.—Dolors Raventós Fatjó, 50.—Manuel Raventós Fatjó, 50.—J. C., 2.—Total: 1,423'86 pessetes i 5 francs suïsos.

—Veus aquells? Són una gent que havien estat molt bé»
 —I no són rics ara?
 —Sí, rics, sí; però tots pateixen de l'estómac.

La garsa, tesorera

Per fugir d'una vida escarrassada,
i estar amb més llibertat, una vegada,
guiades d'un monec que era molt destre
en salts i cabrioles,

van acordar unes quantes bestioles,
montar, a càrrec seu, un «Circ Equestre».

Van recollir diners a la carrera
i varen fè a la garsa tesorera,
i després va vení el repartiment
dels jocs que pertocaven als artistes
anunciats pel monec dins de les llistes
exposades al vent.

Hi havia els saltadors Brother's Pusseta;
la reina del fil-ferro miss Aranya;
l'atleta Frau Tortuga, que és l'atleta
que duu més pes damunt, a l'Alemanya;
el gall malabarista. Gall del Prat:
no havia perdut mai un gra de blat
vingués d'allà on vingués;
l'encalçava del dret i del revés.
Miss Llangosta, que feia salts mortals,
admiració de tots els animals.

Sis cavalls d'escorçó
que prometien ésser una atracció
i un caragol tan ben ensinistrat,
que escrivia amb les banyes al dictat.

L'entusiasme era gran. Només faltava
el local que el monec ambicionava,
i per fi, es va trobar: un clap de pins
recollit i ombrejat, propi pels fins
d'aquella «tropa» artística, gosada,
a fer fama i diners tan disposada.

Mes, ai!, quina dissort! El tresorer
els havia fugit amb el diner,
i l'amo de la «casa», no cal dir
que de llogar el clap se'n va desdir.
I, adéu circ i il·lusions! La gent, esparça...
el negoci, perdut... Tot per la garsa!

Davant d'aquell fracàs,
a quins altres bestiois convenceràs?
I mentre tant, la garsa, a l'estranger,
deixava al cent per cent aquell diner.

CLOVIS EIMERIO

Paraula és. paraula

HAVIEM promès de sortir en rotativa, i el número passat, obligats tant per la promesa com per la manca de paper en raimes, vàrem fer l'estrena. És clar que, com les sabates noves—que quan no fan mal a l'ull-de-poll escanyen la canyella de les cames—la rotativa, que és alemanya, no va marxar prou «llatina»... Ves què dimoni ha de fer una màquina saxona! Però EN PATUFET va sortir, a despit de les circumstàncies, que són més per estar-se a casa, que per anar a escampar la boira.

Es clar que algun número va escapar-se poc empolainat, però estem segurs de què els nostres llegidors—que són belles persones i no tenen un «no» mai per nosaltres—ens ho perdonaran. En canvi, n'hi varen haver que donaven gust de mirar!

El nostre propòsit era anar fent proves, i ara tira per aquí, i ara tira per allà, a fi de què quan sortíssim sembléssim a punt de fer la Primera Comunió o de prendre estat, que és quan se sol anar més mudat. Però EN PATUFET proposa i la vaga disposa.

I sense elements, per culpa de la vaga, hem tingut que fer anar la màquina nova a correuita, i sort que no s'ha encallat, i que el maquinista és alemany de veres i amb uns quants «vorwaerts» va fer-la rodar depressa.

Creiem que aviat, però, la cosa estarà endegada. Es tracta d'un rotativa nova a Espanya, que encara no s'ha acostumat al nostre tarannà, però esperem que no serà tan bütxera que no sàpiga dir, dintre pocs dies, allò de «setze jutges mengen fetge d'un penjat», i allavors, ben catalana, bastarà dir-li «Avant!» i sortirà a gust nostre. Un xic de paciència només, i la cosa serà un fet.

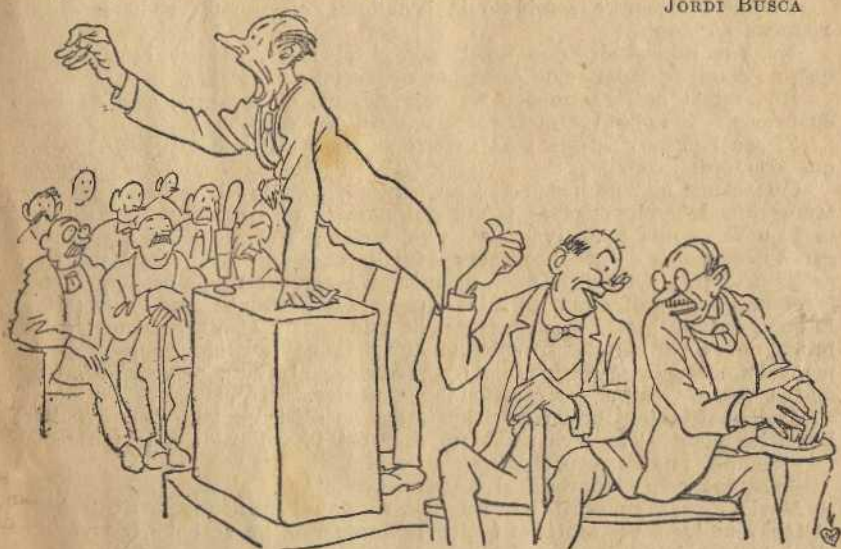

Un calçat car

LEGIM que Sir Walter Raleigh, famós polític, literat i navegant dels temps d'Isabel d'Anglaterra, va comprar un parell de botes que li varen costar unes 600 lliures esterlines, el valor de les quals actualment fóra de 6.000, quantitat que «traduïda» a l'espanyol «significa» 150.000 pessetes, cotitzades a la par.

Trenta mil duros per unes botes! Positivament, tot ço que Sir Raleigh devia guanyar amb el cap, devia gastar-s'ho amb els peus.

JORDI BUSCA

—Quina manera de xerrar. Fa tres hores seguides que parla. Jo no conec a ningú que enraoni tant.

—Un dia li presentaré a la meva senyora.

Subscripció oberta

per a fer bé als infants famolencs de l'Europa central i als recollits per la «Unió internacional de socors als infants».

Suma anterior: 1.628 pessetes, 16'50 francs, 8.500 marcs i 1.076.002 coronas.
 P. de J. «Auba de la Pàtria», 10 pessetes.—P. de J. «Nostra Dona del Vinyet», 10.—Dos patufistes, de Sabadell, 2.—Rosa i Paquita Botifull, 5.—T. S., 10.—Nens Gorgas i Ferrer de Sitges, 50.000 coronas.—Total: 1.665 pessetes, 16'50 francs, 8.500 marcs i 1.126.002 coronas.

PÀGINES VISCUDES

La cambrera nova

La nova cambrera sembla mig beneitona, ço que diverteix extraordinàriament en Jordi.

No pot mirar-se-la que no li escapi el riure, ni pot sentir-la parlar que no hagi de tapar-se la boca per no esclafir en rialles.

Ha arribat de fora no deu fer gaire temps, encara que, com de costum, en llogar-se, a assegurat que ja havia servit de cambrera.

El seu pentinat és una cosa inversemblable. Ell tot sol justifica la gresca que en Jordi fa d'ella.

Certament, mai no haveu vist un pentinat com aquell, sobretot en aquests temps que les minyones es fan a qui portarà més patilles. El pentinat de la Tomasa és una cosa tivant que va del clatell i els polsos cap amunt, llargarda, com una d'aquelles fundes de palla amb les quals s'embalen les ampolles de marca, i, al cim de tot, un monyet escarrancit, una castanya talment.

Només fa dos dies que és a la casa i va tan etzarada que no encerta res. El nen, en Jordi, s'hi mor de riure. La nena gran, la Maria Remei, bé prou prova de renyar-lo, dient-li que no està bé que es mofi d'una pobra noia, però ella mateixa té prou feina a aguantar-se el riure, perquè la veritat és que la Tomasa és per fer esclafir el més seriós.

Avui mateix la Maria Remei ha tingut de sofrir com les amigues del col·legi feien riota de la seva cambrera, tot just l'ha deixada a la porteria.

—Sembla una caricatura d'en Cornet—ha dit una.

—Camina com el dromedari del pare—ha afegit l'altra.

Maria Remei, en sentir-les, ha estat a punt d'enutjar-se, però, trobant en el fons que les seves amigues tenien bastanta raó, ha acabat per riure's amb elles de la pobra minyona.

Si, sí; tenien raó. La Maria Remei ho veia ben clar i no estava disposada a fer més el ridícol. En arribant a casa demanaria a la mamà que no la fes acompanyar més per la Tomasa.

Arribà el migdia. La cambrera es presentà al col·legi. Maria Remei, juntament amb algunes amigues, sortiren al rebedor on les minyones esperaven les col·legiales, i quan veieren alçar-se la pobra Tomasa i avençar vers elles amb aquell poc aire que gastava, no varen poder dissimular-ho més i esclafiren a riure.

Però, tot seguit la Maria Remei va callar. En mirar-se la Tomasa, no sabia dir quina cosa ha pogut veure en els seus ulls que n'ha quedat tota confosa i commoguda.

Les amigues encara anaven fent comentaris mofetes, però ja ella no en participava.

En ésser al carrer, sense gosar mirar-se-la, donà el paquet dels llibres a la

cambrera. Aquesta el prengué i es posà al costat de la senyoreta, mitja passa endarrera, seguint-la silenciosament.

Maria Remei sentia una angúnia inexplicable. El silenci de la cambrera la enutjava. Hauria volgut que li parlés, que es queixes, qualsevolga cosa menys aquell silenci insuportable.

Estigué a punt de renyar-la, de dir-li amb un to ben agre que no es quedés tan enrera, que es posés al seu costat, però el record d'aquella ombra de tristesa i de dolor que li havia copsat suara en els ulls la deturava i tornava a commoure-la vulgue's que no.

S'establí com una lluita en l'interior de la Maria Remei. L'amor propi de senyoreta l'impedia donar cap excusa per les mofes que havia fet d'ella, però un sentiment de justícia i de bondat, que tots portem en el més recòndit de la nostra ànima, l'aconsellava que fes aqueix acte d'humilitat i de justícia...

L'àngel bo va guanyar, i de cop i volta, Maria Remei es girà per dir a la cambrera:

—No s'ho prengui a mal, Tomasa, si ens ha vist riure...

Però la cambrera se la quedà mirant com si no la entengués. Ella no s'havia adonat de res, ni calia que la senyoreta li donés cap explicació.

—Doncs m'havia semblat veure-la com agreujada o trista...—insistí Maria Remei.

—Oh, això sí. Trista, sí, senyoreta—respongué amb la veu alterada pel sentiment.

I sense que la nena tingués de preguntar-li, la pobra minyona s'explicà: Estava molt espantada, molt, perquè aquell matí n'havia fet una de grossa i la senyora l'havia renyada

fortament. Amb la esponja del bany havia fregat les reiales i les parets del quarto lavabo, i la mare de la Maria Remei l'havia atrapada en el moment mateix que això feia, i s'havia sulfurat de tal manera que la pobra noia temia ésser acomiadada.

La Maria Remei trobà que per tan poca cosa era un xic massa de sentiment el que aquella noia manifestava.

Ella ho va conèixer, i acabà fent-li la confiança que li pujava als llavis, ingènua, tremolosa d'emoció, diàfana de sinceritat:

—Seria per a mi una pena molt gran, molt gran, que em treguessin... Si fos per mi rai, no fóra tan de doldre, però és per una pobreta criatura que es moria de fam que som vingut a servir a Barcelona.

Maria Remei se la quedà mirant, no sabent si desvariejava.

—Sí, senyoreta; és com li dic: En el poble, vora casa, hi havia una pobreta vídua amb un fillot que era un encís... Solament que la pobrissona criatura es trobà aviat que la seva mare no podia alimentar-la amb el seu pit eixut. L'infantó xuclava, xuclava, però endebades. La font de vida no rajava i el petit decandia com una flor trencada. Vostè no ho sap, senyoreta, el dol que donava veure aquella mare maldant per salvar el fill, de la fam i de la mort. Bé prou hi anaven totes les veïnes portant-li llet de la cabreta o de la vaca, sopetes de llet i tot el que es pugui pensar... La criatura no volia res. L'enyorament del pit la corsecava i res no volia que no fos el pit enyorat. Llavors es va pensar en una dida, però d'on treuria els diners aquella mare pobra per pagar-la una dida?

En un poble proper bé prou n'hi havia una de dona que podria criar, que podria salvar aquell infant que es fonia com la cera, però la dona aquella tenia el propòsit d'anar a llogar-se per dida a la ciutat per cobrar una bona paga. Allavors—continuà la Tomasa,—li vaig dir: «I si us donéssim nosaltres la paga?...» Ella es mostrà disposada a acceptar-la, però entre tots els veïns del poble no teníem prou per donar-li els vuit duros que ens demanava. Allí tots anem vivint del petit tros, però de diners ningú no en veu, i aquella dona no volia res que no fossin diners. I entretant la criatureta es moria, senyoreta, es moria sense remei. Va ésser allavors que com un tret vingut de no sé on em va comparèixer aquesta idea a l'enteniment. I si jo anés a ciutat i em llogués de cambrera? Ho vaig dir a la mare. «No et voldran—em deia ella.—Les volen més eixerides.» Però, qui se n'està de provar-ho si el desesper de la veïna i el dol que feia veure com l'infant anava perdent no ens deixava viure en pau!

Per això li dic, senyoreta: quin trastorn per mi que ara la senyora em despatxés i jo tenir de dir a la mare que ja no sóc a la casa, que tot el poble ho tindria de saber i la pobra vídua més que ningú que no rebria els diners per a la dida del seu fillot.

La Maria Remei es sentia profundament commoguda i plena d'admiració davant d'aquella noia que amb una tan gran simplicitat havia acomplert un acte magnífic de caritat i altruisme. Ara ja no li veia el monyet carrincló a la coratjosa minyoneta, ni li feia venir ganes de riure contemplar aquell rostre ple d'ansietat per les conseqüències que la seva falta podria ocasionar al fillot de la veïna pobra.

—No temí, Tomasa, que la mamà quan sabrà això que vostè ha fet per aquesta criatureta, no la treurà pas de casa.

Ella enrogí molt i digué:

—Es que... No sé com dir-li. Jo voldria que la senyora no ho sapigués això, perquè jo em donaria molta vergonya, molta, de la gran mentida que li vaig dir perquè em llogués

—Una mentida?

—Oh, sí... Li vaig dir que ja havia servit de cambrera en altres cases i que ja sabia la meua obligació, tot perquè em donés els vuit duros que la dida demana... Per això li demano, senyoreta, que no li digui res de tot això, perquè la senyora tindria raó d'enutjar-se i de treure'm de casa per mentidera.

Aquell migdia, quan en Jordi cercà la col·laboració de la seva germana per fer gresca a costa de la Tomasa, la Maria Remei li respongué molt seriosa:

—La Tomasa no mereix pas les nostres burles. Si tu sabessis el que ella ha fet...

En Jordi no parà fins que s'ho féu explicar, i, com la seva germana, també ell es sentí admirat i commogut d'aquell acte de caritat i d'heroisme.

* * *

Però la pobre cambrera no tenia pas la sort que es mereixia. L'endemà mateix de tot això, mentre la senyora era fora, la Tomasa tingué la desgràcia de trencar el mirall de damunt del tocador de la senyora, un preciós mirall amb marc d'argent, regal preuat del seu espòs.

La dessolació de la pobre noia no és possible explicar-la. Es quedà pal·lida, tremolosa, glaçada, davant dels bocins del valuós mirall.

En Jordi era a casa, i acudí en sentir el terrabastall i no cal dir la seva consternació, no sols per la catàstrofe, sinó pel posat de la pobre minyona que feia tèmer que havia de caure esvaïda a cada moment.

La història de l'infant famèlic acudí al pensament d'en Jordi i en el seu cor generós s'hi féu la resolució de salvar aquella pobre noia. Seria una manera de pagar-li les mofes que abans havia fet d'ella.

—Vagi a buscar la Maria Remei a col·legi i no s'es-
panti — li digué en
Jordi, compadit del
gran trastorn que pas-
sava la pobre noia.

Feia un quart es-
càs que la minyona
havia sortit, quan
arribaven els pares
d'en Jordi.

Aquest no havia
pas mudat de pensa-
ment. La seva reso-
lució seguia en peu.

Així fou, que quan
ells foren arribats, en
Jordi se'ls hi presen-
tà, i abaixant el cap,
per tal de no deixar
endevinar la seva fic-
ció, digué:

—Sense voler m'ha
caigut el mirall del
tocador i l'he romput.

Aquesta confessió
produí en l'ànima

dels pares dos sentiments diversos. D'una banda, el greu amb què s'assabentaren de la destrucció de tan preada joia; de l'altra un cert consol en veure la noblesa amb què el seu fill confessava la seva falta.

—Si no haguessis entrat en el quarto tocador, no t'hauria passat aquesta desgràcia—el renyà la mare.—Els tapaners són castigats així!

En Jordi, cap-cot, escoltava els renys, tot pensant en l'infantó del poble de la Tomasa i en l'alegria que aquesta tindria quan veuria que ningú no la renyava.

Tot d'una, però, entrà la Maria Remei. Acabava d'arribar de col·legi, i abans d'anar a saludar als pares havia entrat un moment al tocador, d'on sortí tot seguint, presentant-se tota agitada i estranya:

—Què tens, filleta? Que no et trobes bé?—li preguntà la mare.

Llavors ella, acotant el cap com una culpable, digué:

—Perdoni'm, mamà. Acabo d'entrar al tocador pensant-me que vosté era allí, i sense voler he fet caure el mirall i s'ha fet tot a bocins.

Pare i mare varen quedar talment com si estiguessin veient visions.

De la cara que va posar en Jordi, no cal parlar-ne, perquè ja és de suposar.

—Que tu has trencat el mirall, dius?—preguntà la mare, mirant-se ben mirada la seva filla.

Aquesta féu que sí amb el cap.

—I doncs, tu?—preguntà llavors a en Jordi.

—Oh jo...—barbotejà ell no sabent com sortir-se'n.—Jo... Jo l'he trencat primer que ella.

Aquesta resposta no era la més adient per aclarir els dubtes dels respectables pares.

—Veiam, tu, Maria Remei, per què dius que has estat tu la que ha trencat el mirall, si quan tu has arribat el mirall ja era fet bocins?—preguntà el pare.

Com que Maria Remei no va saber què cosa respondre, i el to amb què el pare li preguntava era molt fort i rigorós, no trobà millor sortida que posar-se a plorar.

—Bé; i per què plores ara?—li preguntà la mare, més dolçament.

I creient endevinar un motiu sublim al gest de la nena, exclamà:

—Ara ho entenc! Per estalviar els renys a en Jordi, ella volia fer-se passar per culpable. No és això, nena?

Ella respongué amb un gest evasiu.

—Això està bé i prova la teva generositat—continua la mare.—Però en Jordi ha de pagar un xic el mal que ha fet i sobretot la seva tapaneria. Es quedarà sense dinar.

—M'ho mereixo—afirmà molt seriós en Jordi, satisfet que amb tot aquell tripijoc no es descobrís la veritable culpable.

Però, en aquell mateix moment entrà, amb un farcell dessota el braç, la pobra Tomasa plorant a llàgrima viva, i caient als peus dels senyor, exclamà:

—No se'ls creguin, senyorets, que no han estat ells: Jo sóc la que he trencat el mirall!

—Una altra!—exclamaren a un mateix temps el pare i la mare.

Però la pobra minyona, plorant copiosament, demanava que no els castiguessin els senyorets per haver dit la mentida que eren ells.

—Així vosté escoltava darrera de la porta?—preguntà la senyora.

—Ha estat perquè en el moment d'anar a entrar he sentit de darrera la vidrieres que la senyoreta Maria Remei deia que havia estat ella!

—Veiam si a l'últim, amb tants autors, no sabrem qui ho és en veritat!—exclamà el pare.

EN PATUFET

I, adreçant-se a en Jordi, el comminà:

—Sies ben franc i digues per quin motiu t'has declarat tu culpable.

En Jordi vacil·lava en respondre, i allavors la Maria Remei ho explicà tot. I ho va dir tan rebé, i explicà amb tan belles paraules el gest heroic de la minyona, deixant la casa i el poble per a anar a ciutat a guanyar unes mesades per tal de salvar la vida d'un infant, que tots en tenien les llàgrimes als ulls, i quan la pobra Tomasa creia que els senyors castigarien els seus fills per haver-los enganyat i que a ella la treurién escates avall per haver trencat el mirall preciós, es quedà pensant que tal volta somniava en veure que tant el senyor com la senyora abraçaven els seus fills i els besaven amb els ulls plens de llàgrimes i després la senyora, prenent-li la mà a ella i amanyagant-li amb l'altra mà, li deia:

—Tanmateix, en els temps que correm, dona goig de tenir a casa una noia com vostè. Compti que des d'ara la seva mesada és de deu duros, Tomasa. El bon exemple que vostè ha donat als meus fills inspirant-els-hi amb el seu acte generós, llur generosa actitud d'ara mateix, val molt més de tot el que li puguem donar.

JOSEP M.ª FOLCH I TORRES

ENDEVINA ENDEVINETA

TARJA

ADELA CALLÍS

V. V.

Formar amb aquestes lletres, degudament combinades, el nom d'un poble català.

T. B. M.

QUADRAT

Substituir els punts per lletres de ma.

nera que llegits horitzontalment i vertical donguin: 1.ª ratlla, en un cep; 2.ª, arbre; 3.ª, document; 4.ª, marfil; 5.ª, part del cos.

JOAN DE LA B. PIÑOL.

LOGOGRIF NUMÉRIC

123456 Nom d'home
51231 Nom de dona
6551 En el mar
315 Moneda
51 Nota musical
6 Vocal

PRÀXEDES MARTÍ.

Solucions a l'insertat en el número anterior:

A la tarja: Poc Nou-Ignasi Iglesias

Al quadrat: Moso, Olis, Nino, Oses

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Carrer Cardenal Casañas, 4 (Riera del Pi)

Eduard i Josep Solà, impressors-València, 200-Telèfon 1282 G.-BARCELONA

LA FORÇA, EL PRINCIPI DE LA SEURETAT

El senyor Palaudàries està admirat de lo ben montada que està la policia.

S'admira també de lo «marcial» i respectables que són els guardes civils.

Alaba l'idea de posseir alguns mossos d'esquadra...

...i s'engresca quan veu passar un regiment amb soroll de trompetes i tabals.

Fins el carretó dels gossos troba un bon principi d'ordre i integritat.

Davant dels barcos de guerra exclama: «Vaja, en una ciutat així no hi ha perill de res!»

—Els calés o la vida!

—Auxili, auxili, lladres!